REGIONAAL BELEIDSPLAN VEILIGHEID

Noord-Nederland

2024 - 2027

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave		2
Voorwoord		4
Samenvatting		6
1.	Inleiding	7
2.	Maatschappelijk ongenoegen, polarisatie en radicalisering	9
3.	(Georganiseerde) ondermijnende criminaliteit	13
4.	Cyberveiligheid	16
5.	Veiligheid en zorg	20
6.	Toelichting op de verdeling van de politiesterkte	23

BIJLAGEN

Bijlage 1.	Lijst van afkortingen en begrippen	26
Bijlage 2a.	Verdeling formatie over de hoofdonderdelen	27
Bijlage 2b.	Verdeling formatie over de basisteams	29
Bijlage 3.	Kaart van het gebied	30

Dit plan beschrijft de strategische ontwikkelthema's voor de politie, haar gezag en haar partners voor de komende vier jaren.

VOORWOORD

Voor u ligt het nieuwe Regionaal beleidsplan van de eenheid Noord-Nederland. Een plan met regionale thema's die ons allen bezig houden, waaraan we willen werken en waarvan we vinden dat die in samenwerking moeten worden opgepakt. Het beschrijft de strategische ontwikkelthema's voor de politie, haar gezag en haar partners voor de komende vier jaren. Het is een aanvulling op (de thema's in) het lokale veiligheidsbeleid van gemeenten en het Openbaar Ministerie en de landelijke Veiligheidsagenda van de minister van Justitie en Veiligheid.

De (inter)nationale samenleving staat voor grote uitdagingen op thema's als klimaat, wonen en de opvang van vluchtelingen. Ook (on)gelijkheid in behandeling en kansen speelt hierin een rol. Mensen uiten hun ongenoegen over hoe de overheid hier mee omgaat, dat mag ook: het past binnen ons democratische bestel. Het vraagt van ons als gezamenlijke overheden om hier goed mee om te gaan, zeker ook omdat het in de komende jaren van belang blijft en misschien zelfs nog wel toeneemt.

Noord-Nederland blijkt een voedingsbodem te zijn voor anti-overheidsextremisme en (nieuwe vormen van) radicaal en extreemrechts en kent regio-specifieke problematiek zoals de aardgaswinning en windmolenparken. De onzekerheden en onrust die dit met zich mee kan brengen, uiten zich ook in onze provincies, gemeenten, wijken en straten, maar zeker ook online.

Als gezamenlijke overheden willen we goed in verbinding blijven met onze Noordelijke inwoners en hun grondrechten faciliteren, maar we treden ook op wanneer dat nodig is. Daarbij hebben de gemeenten, het OM en de politie elk een eigen rol bij preventie, dialoog en handhaving. Samenwerking, een goede informatiepositie en gedeelde handelingsperspectieven zijn hierin essentieel, waarbij we voortzetten wat we daarin al opgebouwd hebben.

''Samenwerking, een goede informatiepositie en gedeelde handelingsperspectieven zijn essentieel''

Maatschappelijke onrust kan ook leiden tot ondermijning van de rechtstaat en haar instituties, aantasting daarvan is bedreigend voor de samenleving. Maar ondermijning kent vele verschijningsvormen, dat hebben recente onderzoeken in Groningen en de Ommelanden ons nog scherper laten zien.

Onze geografische, culturele en sociaaleconomische kenmerken maken ons kwetsbaar; criminelen hebben volop gelegenheid om in onze eenheid te acteren. Dat moet anders. Ons doel is dan ook om Noord-Nederland minder aantrekkelijk te maken voor (internationaal) georganiseerde ondermijning.

Recente cyberaanvallen in onze eigen eenheid op bijvoorbeeld ziekenhuizen hebben ons wederom laten zien dat onze digitale veiligheid onder druk staat. Als veiligheidspartners hebben we in de afgelopen jaren al de nodige stappen gezet, maar we zijn er nog niet. We hanteerden daarbij de sporen van de cyberwegenkaart om te voorkomen dat onze inwoners, bedrijven, voorzieningen of wijzelf als overheden slachtoffer worden van welke vorm van cybercriminaliteit dan ook. Dit zetten we voort, ieder voor zich, maar ook samen. Daarbij realiseren wij ons dat het eventueel online optreden bij dreigende openbare ordeverstoringen een (juridische) zoektocht zal zijn, maar die gaan we wel aan.

''Ons doel is om Noord-Nederland minder aantrekkelijk te maken voor (internationaal) georganiseerde ondermijning''

Wanneer het bij inwoners dusdanig misgaat dat ze in aanraking komen met het strafrecht, zien we in toenemende mate dat er sprake is van multi-problematiek. Het betreft zowel veiligheid- als zorgvraagstukken. Dit vraagt een domein overstijgende aanpak om hier effectief in te zijn. Gezien het complexe speelveld met diverse zorg- en veiligheidspartners is dat geen eenvoudige opgave gebleken. Dat onderkennen wij en we kunnen dit ook niet geheel oplossen, het betreft immers ook landelijke (inrichtings)keuzes. Wel kunnen we de verbinding tussen beide domeinen versterken.

De Zorg- en Veiligheidshuizen spelen hierin een belangrijke rol. Onze aandacht gaat specifiek uit naar mensenhandel, in het bijzonder ook de manier waarop onze jongeren daar mee te maken kunnen krijgen.

Door ons te focussen op een beperkt aantal regionale thema's blijft ruimte beschikbaar om te anticiperen op maatschappelijke ontwikkelingen, wanneer deze zich in de komende vier jaar voordoen. In deze thema' s zoeken we actief de samenwerking op. Zo genereren en delen we actief kennis, brengen we de thema's verder in ontwikkeling en gaan we slim om met onze capaciteit.

In de veiligheidsketen hebben velen namelijk te maken met personele krapte aan de ene kant en een toenemend werkaanbod aan de andere kant. De opgaven zijn groot, de arbeidsmarkt is krap en de budgetten zijn beperkt.

Daar moeten we ons toe zien te verhouden en slim samenwerken met nieuwe coalities helpt daarbij. Ook dwingt het ons lokaal in de driehoeken, maar ook provinciaal en regionaal tot het maken van keuzes. Zowel in de inzet van capaciteit voor de gebiedsgebonden politiezorg als voor de opsporing. Het meer flexibel inzetten van capaciteit gaat ons daarin helpen.

We hebben als eenheid dus nog het nodige te doen, maar gaan dat met vertrouwen aan.

Koen Schuiling
Regioburgemeester eenheid Noord-Nederland
Februari 2023

We genereren en delen actief kennis, brengen thema's verder in ontwikkeling en gaan slim om met onze capaciteit.

SAMENVATTING

ONTWIKKELINGEN EN TRENDS

- **Krimpregio:** leefbaarheid staat onder druk, sociale controle vermindert
- **Maatschappelijke onrust:** Noord-Nederland (ook) voedingsbodem
- **Kwetsbaar voor ondermijnende criminaliteit:** criminelen volop gelegenheid
- **Digitale veiligheid onder druk:** grote afhankelijkheid digitale processen, crimechange van klassieke veiligheid naar cybercrime, (inter)nationale dimensie vraagt andere aanpak
- **Informatiepositie:** essentieel voor goede aanpak, verdere ontwikkeling nodig
- **Kwetsbaarheid jongeren:** aantrekkingskracht criminaliteit is groot

STRATEGISCHE UITGANGSPUNTEN

- **Focus:** beperkt aantal thema's
- **Flexibel:** meebewegen met ontwikkelingen in de samenleving
- **Passend en slim:** nieuwe coalities vormen, slim omgaan met capaciteit

STRATEGISCHE (ONTWIKKEL)THEMA'S

Maatschappelijke ongenoegen, polarisatie en radicalisering;

- Blijvend faciliteren van grondrechten om meningen te uiten en te demonstreren;
- In verbinding met de samenleving: luisteren en passend optreden, werken aan weerbaarheid; Versterken (online) informatiepositie, inzicht in bronoorzaken;
- Versterken duiding- en handelingsperspectief.

(Georganiseerde) ondermijnende criminaliteit;

- De regio minder aantrekkelijk maken voor (internationale) georganiseerde criminaliteit;
- Goede informatiepositie en samenwerken verankeren in de aanpak;
- Versterken uitvoeringscapaciteit veiligheidspartners;
- Voortzetting integrale aanpak op havens, buitengebied en jonge aanwas.

Cyberveiligheid;

- Goed beeld van fenomenen (bv. cybercriminele jeugdnetwerken) en risico's;
- vergroten weerbaarheid eigen organisaties en kwetsbare doelgroepen (jeugd, ouderen, MKB);
- Waakzaam en voorbereid zijn op online aangejaagde ordeverstoringen;
- Getraind en voorbereid zijn op een cybercrisis;
- permanente bestuurlijke aandacht, verbinding met diverse beleidsterreinen en vast bespreekpunt in lokale driehoeken.

Veiligheid en Zorg;

- Interventiemogelijkheden gezamenlijk (=veiligheid en zorg) afstemmen;
- Basisniveau in de aanpak mensenhandel op orde brengen en onderhouden.
- Een monitor mensenhandel ontwikkelen om gezamenlijke inspanningen te volgen.

1. INLEIDING

1.1. WAAROM EEN REGIONAAL BELEIDSPLAN?

Ten minste éénmaal in de vier jaar stellen de burgemeesters van de gemeenten in het gebied waarin de regionale eenheid de politietaak uitvoert, alsmede de hoofdofficier van Justitie, een regionaal beleidsplan vast[1].

Dit plan omvat de strategische veiligheidsthema's die we in brede samenwerking willen oppakken. Daarnaast schrijft de Politiewet voor[2] dat de landelijke beleidsdoelstellingen van de minister met betrekking tot de taakuitvoering van politie zoals opgenomen in de Veiligheidsagenda in acht moeten worden genomen. Het gezag dient de beleidsdoelstellingen die de Minister van Justitie en Veiligheid voor de komende jaren in deze agenda heeft vastgesteld[3], mee te wegen bij de inzet van de politie. Daarnaast omvat het plan de verdeling van de politiesterkte[4].

1.2. WAT IS DE ROL VAN HET REGIONAAL BELEIDSPLAN?

In het driehoeksoverleg stellen de burgemeester(s), de officier van justitie en de teamchef van de politie de lokale veiligheidsprioriteiten vast. Het Regionaal Beleidsplan verandert hier niets aan, maar beoogt een aanvullende en faciliterende werking te hebben op deze prioriteiten. Het plan neemt positie in tussen het lokale veiligheidsbeleid en de landelijke Veiligheidsagenda. De onderstaande redenen om strategische (ontwikkel)thema's in dit regionale plan op te nemen sluiten hierop aan.

Het gaat om thema's die gelet op de trends in de samenleving:

- **A** vragen om een regionale aanpak omdat dit effectiever en/of efficiënter is;
- **B** de capaciteit, het specialisme, de competenties of de schaal van het basisteam overstijgen en
- **C** waarop wij in integraal verband een beleidsmatige intensivering of impuls willen bewerkstelligen.

1.3. HOE IS DIT PLAN TOT STAND GEKOMEN?

Er is een uitvraag gedaan[5] bij gemeenten naar veiligheidsproblemen die in het Noorden spelen en die een gezamenlijke (regionale) aanpak vragen, en die daarom als thema zouden moeten worden opgenomen in het Regionaal Beleidsplan. Ook is in deze uitvraag gevraagd naar de prioriteiten uit de gemeentelijke veiligheidsplannen waaraan de politie een bijdrage moet leveren. Dit om te kunnen nagaan of daaruit toch nog zaken naar voren komen die niet bij het voorgaande werden aangedragen. Daarnaast is input opgevraagd bij het Arrondissementsparket Noord-Nederland en de politie-eenheid Noord-Nederland. Op basis hiervan zijn vier thema's geselecteerd en voorgelegd aan het gezag[6] en door hen overgenomen:

1. Maatschappelijke ongenoegen, polarisatie en radicalisering;
2. (Georganiseerde) ondermijnende criminaliteit;
3. Cyberveiligheid en
4. Veiligheid en Zorg.

1.4. WAAR LEVEREN WE TOEGEVOEGDE WAARDE?

In het Noorden bestaat de behoefte om op de genoemde thema's gezamenlijk beleid te vormen of bestaand beleid te intensiveren. Dat doen we met integrale werkgroepen die– onder leiding van een bestuurlijk trekker – voorstellen voorbereiden, die aan de leden van het Regionaal Bestuurlijk Politie Overleg[7] worden voorgelegd. De voorstellen zijn gericht op eventueel benodigde aanvulling op het lokale beleid, bevordering van informatie-uitwisseling en verdere versterking van de samenwerking. Te denken valt aan: het delen van 'best practices', het opstellen van handreikingen, het organiseren van bestuurlijke c.q. ambtelijke bijeenkomsten, het voorbereiden van besluitvorming in de daartoe geschikte gremia etc. Zodoende willen we een effectieve gezamenlijke opvolging geven aan deze regionale thema's.

1 Artikel 39 Politiewet 2012
2 Artikel 20 lid 1 en artikel 18 lid 1 Politiewet 2012
3 Ministerie van Justitie en Veiligheid, Veiligheidsagenda 2023-2026, https://open.overheid.nl/documenten/ronl-fefff06abdd2c99d8ad9be531c68a1df6deae72d/pdf geraadpleegd op 15 februari 2023
4 Artikel 39 en art. 38a lid 1 Politiewet 2012
5 Door de ambtelijke werkgroep Regionaal Beleidsplan met vertegenwoordigers uit betrokken organisaties (gemeenten, OM, Politie, het RIEC Noord-Nederland).
6 RBPO 11 november 2022 en schriftelijke consultatie 20 december 2022.
7 Deelnemers aan het Regionaal Bestuurlijk Politie Overleg (RBPO) zijn de burgemeesters van de 40 gemeenten en de regio hoofdofficier van justitie, de regioburgemeester is voorzitter, de regionale politiechef vaste adviseur. Het overleg heeft een informerend, opiniërend, coördinerend en afstemmend karakter.

1.5. RODE DRADEN

Bij alle thema's zien we terug dat de doelgroep **'jongeren'** speciale aandacht vraagt. Dat is zorgelijk en daarom besteden we hier bij elk thema aandacht aan. Bij alle thema's is bovendien **'intelligence'** belangrijk: het hebben van een goede informatiepositie is randvoorwaardelijk voor een goede aanpak. De politie levert hier met concrete informatieproducten een bijdrage aan op basis van de Nationale Intelligenceagenda[8], dit wordt waar mogelijk aangevuld met relevante informatie van andere partners. Deze informatie delen wij met elkaar waar dit kan. De wettelijke mogelijkheden om informatie te verzamelen en met partners te delen ervaren we daarin nog wel als een uitdaging, we zoeken hierin de ruimte op waar dat kan.

Daarnaast is het onze ambitie om de samenwerking tussen publieke, maar zeker ook private partners te versterken. Per (onderdeel van een) thema kunnen de partners verschillen, dit hangt ook samen met de fase waarin het thema zich bevindt. Dat kan betekenen dat de samenwerking zich vooreerst nog beperkt tot de ketenpartners gemeenten, het Openbaar Ministerie en de politie, of bijvoorbeeld vooral via het RIEC-samenwerkingsverband loopt. Het kan ook zijn dat het veiligheidsvraagstuk om uitbreiding vraagt met publieke (o.a. hogescholen en universiteiten) en private partners (bedrijven e.d.), zoals dit al gebeurt bij cyberveiligheid. Dat bepalen we niet op voorhand, maar de opgave die er ligt is daarin leidend.

1.6. LEESWIJZER

In de hierna volgende hoofdstukken worden de onderwerpen verder uitgewerkt. Het afsluitende hoofdstuk 6 beschrijft de verdeling van de politiesterkte in de eenheid Noord-Nederland.

8 Tevens een afspraak uit de Veiligheidsagenda 2023-2026

Het is onze ambitie om de samenwerking tussen publieke, maar ook private partners te versterken.

2. MAATSCHAPPELIJK ONGENOEGEN, POLARISATIE EN RADICALISERING

2.1. AANLEIDING

De samenleving staat voor grote uitdagingen op thema's als wonen, klimaat en de opvang van vluchtelingen. Ongenoegen over hoe de overheid hiermee omgaat uit zich in boosheid, die soms escaleert. Daarnaast zien we, op straat en online, hoe het ongenoegen gepaard gaat met uitingen van extreme onverdraagzaamheid, de-legitimering van instituties van de rechtsstaat of ander gedrag dat de democratische rechtsorde onder druk zet. We zien dat nationale en zelfs wereldwijde onzekerheden en risico's doorwerken tot op provinciaal en lokaal niveau; in de wijk en op straat.
Twee specifiek Noordelijke onderzoeken laten zien dat Noord-Nederland een voedingsbodem biedt voor maatschappelijk ongenoegen[9] [10]. Het blijkt dat bestuurders en ambtenaren behoefte hebben aan ondersteuning, zowel om ongenoegen een plek te geven in democratische processen als bij het omgaan met escalaties.

Maatschappelijke onrust komt voor het eerst ook terug in de Veiligheidsagenda[11]. Hoewel de Veiligheidsagenda primair de beleidsdoelstellingen bevat voor de taakuitvoering van de politie, benadrukt de Minister dat de aanpak een gezamenlijke opdracht is. "Politie, gemeenten, Openbaar Ministerie en maatschappelijke organisaties hebben binnen verschillende fasen van maatschappelijk ongenoegen en maatschappelijke onrust elk een eigen rol bij preventie, dialoog en handhaving. Dat vraagt om intensivering van de samenwerking, bespreking van dilemma's in dat kader en een gezamenlijk handelingsperspectief aan de voorkant. (...) Het voorkomen van escalatie is uiteraard het streven en samenwerking met dat doel is van groot belang."[12]

De uitingen en gedragingen bij maatschappelijk ongenoegen, maatschappelijke onrust, polarisatie en radicalisering zijn divers en kennen een opbouw in fases. Om deze te herkennen is het van belang om een heldere begripsaanduiding te hanteren:

Maatschappelijk ongenoegen
Gevoel van angst, onzekerheid, onvrede, of miskenning t.g.v. lastig grijpbare fenomenen, zoals klimaatverandering en migratie, gepaard met verlies aan vertrouwen in de overheid om deze zaken effectief op te pakken.

Maatschappelijke onrust
(Zichtbare) collectieve gedragingen die voortkomen uit maatschappelijk ongenoegen.

Polarisatie
De verscherping van tegenstellingen tussen groepen in de samenleving die kan resulteren in spanningen tussen deze groepen en toename van segregatie.

Radicalisering
Een proces van toenemende bereidheid om de uiterste consequentie uit een denkwijze te aanvaarden en die in daden om te zetten. Deze toenemende bereidheid kan leiden tot gedrag dat andere mensen diep kwetst of in hun vrijheid raakt, kan aanleiding zijn voor individuen of groepen om zich af te keren van de samenleving en kan leiden tot het gebruik van geweld.

9 Nanninga, P., L. de Jonge en F. Valk, Fenomeenanalyse Extremisme Noord-Nederland, RUG, november 2022.
10 Wonderen, R. van, T. Postmes, Casusonderzoek maatschappelijk onrust Noord-Nederland bij overheidsbeslissingen: analyse en handelingsperspectief, VWJ en RUG, maart 2022.
11 Veiligheidsagenda 2023-2026, Ministerie van Justitie en Veiligheid, december 2022.
12 Veiligheidsagenda 2023-2026, Ministerie van Justitie en Veiligheid, december 2022, p. 17.

2.2 ACTUELE ONTWIKKELINGEN

De ontwikkelingen die we de afgelopen jaren hebben gezien, zullen naar verwachting ook de komende jaren hun weerslag hebben. Denk aan de gevolgen van de Russische inval in de Oekraïne en andere mondiale conflicten die enerzijds een grote vluchtelingenstroom (naast de bestaande asielinstroom[13]) en anderzijds enorme stijgingen in de (energie)prijzen geven, de zorgen over klimaatverandering, de gas- en zoutwinning, de alternatieve energiebronnen en de stikstofplannen. Noord-Nederland kent ook regio-specifieke problematiek zoals aardgaswinning en windmolenparken. Ook leven in Noord-Nederland relatief sterke gevoelens van maatschappelijk onbehagen en anti-Randstedelijk ressentiment. Hierdoor biedt de regio een voedingsbodem voor antioverheidsextremisme en (nieuwe vormen van) radicaal- en extreemrechts.[14]

> ***Influencer Andrew Tate in Roemenië opgepakt om mensenhandel en verkrachting[15]***

Daarnaast hebben de corona-maatregelen het anti-overheidssentiment onder delen van de bevolking aangewakkerd, wat zorgt voor veel onvrede, (onaangekondigde) demonstraties, ordeverstoringen en de mogelijkheid dat dit leidt tot (verdere) polarisatie en extreme uitingen van onvrede. Naar verwachting zullen ook deze protesten aanhouden.
Op de besluitvormingsprocessen die voorafgaan aan (Rijksoverheids)beslissingen hebben de veiligheidspartners in de eenheid Noord-Nederland weinig invloed. Het is bovendien vooraf niet altijd duidelijk welke thema's tot maatschappelijke onrust leiden. Wel is het van belang dat wij er gezamenlijk alert op zijn en blijven.

Een groep die specifiek de aandacht vraagt is de kwetsbare jeugd: jongeren die vatbaar zijn voor invloeden van radicalisering en blootstelling aan desinformatie. Denk hierbij aan de invloed van influencers en sociale media als TikTok.

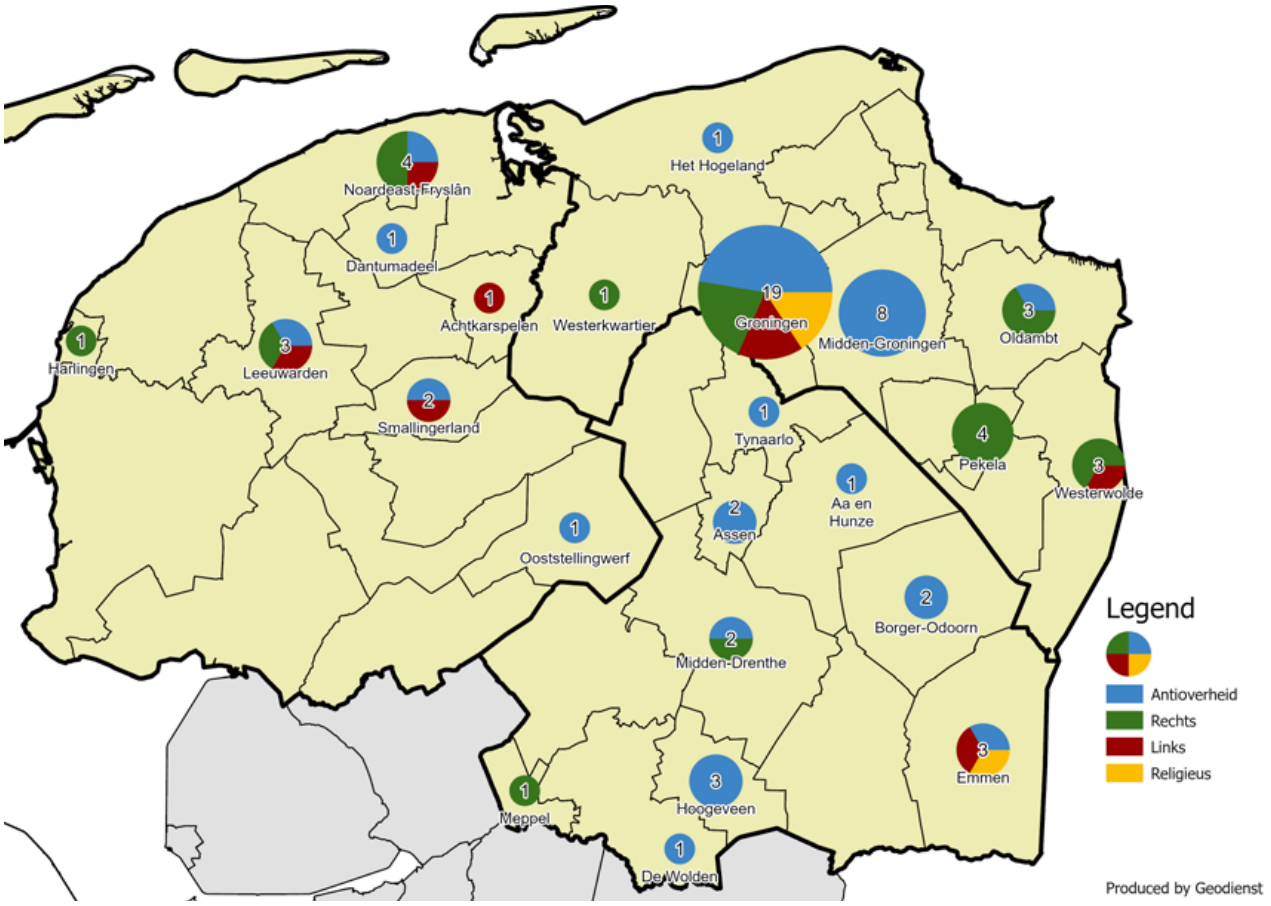

Figuur 1: Aantal incidenten in Noord-Nederland per categorie, januari 2014-juni 2022

Bron: Nanninga et al, 2022

13 Zie verder §1.1.3
14 Nanninga, P., L. de Jonge en F. Valk, Fenomeenanalyse Extremisme Noord-Nederland, RUG, november 2022.
15 https://nos.nl/artikel/2458153-influencer-andrew-tate-in-roemenie-opgepakt-om-mensenhandel-en-verkrachting, geraadpleegd op 15 februari 2023

2.3 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

In Noord-Nederland willen we:

- ✓ **de grondrechten om meningen te uiten en om te demonstreren faciliteren;**
- ✓ **een overheid zijn die luistert en passend optreedt;**
- ✓ **daarin samenwerken met het sociaal domein en/ of zorgpartners en het ruimtelijke domein;**
- ✓ **in verbinding staan met de samenleving en een goede informatiepositie hebben, om daarmee het vertrouwen in de overheid te vergroten en de vormen van onvrede en protesten in enige mate voorspellen en in goede banen te leiden.**

Onrust en ongenoegen maken onlosmakelijk deel uit van een democratische rechtstaat, net als het grondrecht om meningen en ongenoegen te uiten. Deze fundamentele rechten waarmaken vraagt om een overheid die goed luistert en passend optreedt, zodat het ongenoegen de democratie kan versterken, zodat deze weerbaar en vitaal blijft. Onrust geeft veelal aan, dat er een roep is naar maatschappelijke en/of politieke veranderingen. Dat vraagt om inzicht in de oorsprong van de onrust en een stabiele samenleving, die weerstand kan bieden aan ondemocratische invloeden, kan meebuigen en herstellen van crises. Hierbij is een stevige inzet vanuit en samenwerking met het sociaal domein en/of zorgpartners ook van belang. Omdat de druk op de ruimtelijke omgeving en het effect van maatregelen groot is, vraagt dit eveneens samenwerking met het ruimtelijk domein. De wijze waarop besluitvormingsprocessen ruimte bieden aan de inbreng van burgers en bedrijven kan maatschappelijke onrust voorkomen[16].

Maatschappelijke onrust wordt problematisch wanneer er sprake is van escalatie of grootschalige of ernstige openbare ordeverstoringen, er strafbare feiten begaan worden of sprake is van ondermijning van de democratische rechtsorde.

> ***Rechtbank: complotdenkers mogen theorie over kindermoorden niet meer delen.***[17]

De betrokken veiligheidspartners hebben daarin een grote rol die veel van hen vergt. Van hen wordt verwacht dat zij in verbinding staan met de samenleving en een goede informatiepositiee hebben en deze met elkaar (binnen de kaders van de wet) delen. De methodiek Bondgenoten[18] kan hierbij uitkomst bieden. Uitgangspunt in ons handelen is en blijft daarbij het faciliteren van het grondrechten om meningen te uiten en te demonstreren.

We staan daarbij voor de volgende uitdaging:

- Hoe kunnen lokale overheden als eerste overheid bijdragen aan het versterken van sociale samenhang en meer vertrouwen in de overheid? Bij het herstellen en versterken van de sociale samenhang zijn gemeenten uiteraard ook afhankelijk van andere instanties en overheden.
- Hoe kunnen lokale overheden de vormen, tijdstippen en locaties van deze vormen van onvrede en protest in enige mate voorspellen en in goede banen leiden?

16 R. van Wonderen, T. Postmes, Casusonderzoek maatschappelijk onrust Noord-Nederland bij overheidsbeslissingen: analyse en handelingsperspetief, VWJ en RuG, maart 2022.
17 https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/5239647/bodegraven-complotdenkers-gemeente-qanon-theorie-satanistisch, geraadpleegd op 15 februari 2023
18 Bondgenoten (politie) is een methode om netwerken op te bouwen en te onderhouden tussen gemeente, politie en mensen uit de “haarvaten” van de lokale gemeenschappen, met als doel maatschappelijke onrust te voorkomen en verminderen. Ze doen dit door een duurzame verbinding met elkaar op te bouwen ten tijde van “rust''.

2.4 HOE DENKEN WE DAT TE BEREIKEN?

Om een gezamenlijke informatiepositie te bewerkstelligen is voor het gesprek op lokaal niveau – in de driehoeken – een belangrijke rol weggelegd. “Het zwaartepunt van deze samenwerking ligt op het lokale niveau, omdat maatschappelijke onrust zich primair lokaal manifesteert en er geen blauwdruk is voor de omgang daarmee”[19]. Draagvlak voor en legitimiteit van overheidshandelen vraagt ook om een toegankelijke inclusieve en diverse politieorganisatie. Dit krijgt vorm via het programma “Politie voor iedereen”.

De Veiligheidsagenda geeft voor de politie daarvoor drie afspraken (zie kader). Daarnaast heeft de politie de opdracht intelligencebeelden en fenomeenanalyse op te stellen[20], ook op het terrein van maatschappelijke onrust (en radicalisering en extremisme). Samen met de informatie van de gemeenten, het OM en andere (overheids)organisaties[21] vormt dit de gezamenlijke informatiepositie en versterkt dit de integrale aanpak (en ieders afzonderlijke rol daarin). Online middelen, zoals platforms en sociale media, worden steeds effectiever ingezet om mensen te mobiliseren tot (online) openbare ordeverstoringen.

AFSPRAKEN VEILIGHEIDSAGENDA

1. De politie, de gemeenten en het OM voeren jaarlijks op niveau van de eenheid het **gesprek** over de inzet en effectiviteit van politie over verbinding met de samenleving, waaronder wijken en doelgroepen, binnen verschillende fasen van maatschappelijke onrust.

2. De politie werkt aan een **‘toolbox’** met ‘best practices’ en integrale interventiestrategieën die handelingsperspectief bieden op verschillende gebieden in relatie tot maatschappelijk ongenoegen en maatschappelijke onrust.

3. Politie werkt in samenspraak met de gezagen en het ministerie van Justitie en Veiligheid aan een **informatiestrategie** voor de omgang met maatschappelijke onrust.

Dit vraagt om een stevige inzet op ordeverstoorders en aanjagers en op radicalisering via drie sporen:

1 Bewustwording, dat wil zeggen het vergroten van het signalerend en voorspellend vermogen door

- **a.** Verbeteren van de informatiepositie (weten wat er in de samenleving speelt);
- **b.** Begrijpen van fenomenen (inzicht in oorzaken, gevolgen, urgentie en handelingsperspectieven).
- **c.** Herkennen van trends en ontwikkelingen in maatschappelijk sentiment (ongenoegen en onrust) en radicalisering. Dit bereiken we onder meer via de basis- en verdiepingstrainingen in het herkennen en aanpakken van radicalisering.

2 Preventie, dat wil zeggen het voorkomen van ondermijnende of buitenwettelijke uitingen van ongenoegen en onrust door

- **a.** Het vergroten van de weerbaarheid van de samenleving;
- **b.** Het vergroten van de responsiviteit en effectief handelen van de overheid.
- **c.** Voorkomen dat mensen radicaliseren, het proces van radicalisering af te buigen of extremisme en een aanslag te voorkomen.

3 Omgaan met ongenoegen, conflicten en incidenten door

- **a.** Het delen van successen;
- **b.** Actief vergaren en delen van kennis en expertise;
- **c.** Het geven van handelingsperspectieven voor wanneer ongenoegen escaleert. Zo wordt er gewerkt aan een beleidshandreiking voor gemeenten in Noord-Nederland, als vervolg op het onderzoek Fenomeenanalyse extremisme Noord-Nederland, zodat er zowel bij de bestuurders als de ambtenaren urgentie en draagvlak gecreëerd kan worden.
- **d.** Beschikbaarheid van een gemeentelijk expert (ter ondersteuning voor de OOV-ers) die kan adviseren in de aanpak en casuïstiek. Deze expert wordt gefinancierd vanuit de Versterkingsgelden NCTV[22] .

19 Veiligheidsagenda 2023-2026, Ministerie van Justitie en Veiligheid, december 2022, p. 17.
20 Zie ook inleiding, conform afspraken in de Veiligheidsagenda.
21 Zoals het ondersteuningsnetwerk maatschappelijke onrust- (weerbaarbestuur.nl)of de Expertise-unit Sociale Stabiliteit (ESS)
22 Inzet versterkingsgelden radicalisering 2023 e.v., 19 december 2022

3. (GEORGANISEERDE) ONDERMIJNENDE CRIMINALITEIT

3.1 AANLEIDING

Ondermijning is bedreigend voor de samenleving. Het leidt tot aantasting van de rechtsstaat en haar instituties. Daarom staat de aanpak van ondermijning in dit Regionaal Beleidsplan hoog en prominent op de agenda. En dat stond het al. In de drie Noord-Nederlandse provincies wordt, in verschillende snelheden en vanuit verschillende invalshoeken, toegewerkt naar (provinciale) samenwerking en normstelling. En dat is ook nodig. Het rapport 'Groningse praktijken' uit 2022[23], het onderzoek naar Ondermijning in het Ommeland van de provincie Groningen en een specifieke probleemanalyse van het RIEC Noord-Nederland[24], laten zien dat ook in onze regio nog volop gelegenheid is voor criminelen om te acteren. In dit beleidsplan zetten we daarom nieuwe stappen. Om terug te pakken wat verloren is gegaan en om aan de voorkant een voet tussen de deur te krijgen ten aanzien van de ondermijnende criminaliteit.

Ondermijning kent uiteenlopende verschijningsvormen. Wat ze gemeen hebben met elkaar is dat ze de grens tussen bovenwereld (de samenleving) en de criminele onderwereld doet vervagen. Criminelen richten voor hun activiteiten bedrijven op, vragen vergunningen aan en huren en kopen panden. Hiervoor hebben ze in de bovenwereld medewerking nodig van bijvoorbeeld makelaars, autoverhuurbedrijven, overheden, administratiekantoren en notarissen.
Noord-Nederland is een kwetsbare regio als het gaat om ondermijning. Dat komt vanwege een tamelijk uniek samenspel van geografische, culturele en sociaaleconomische factoren. Deze kwetsbaarheid wordt geduid in drie begrippen: gelegenheid (kunnen), controle (durven) en motivatie (willen).[25 26 27]

Gelegenheid

De geografische ligging van Noord-Nederland - de lange grens met Duitsland en de kustlijn - met haar infrastructurele knooppunten (havens, luchthaven, airstrips) maakt het een aantrekkelijk gebied voor de in- en doorvoer van (grondstoffen voor) drugs, maar ook voor mensenhandel en -smokkel.

Ook kenmerkend is het dunbevolkte buitengebied, waar bovendien sprake is van leegstaand agrarisch vastgoed en meer dan tweehonderd vakantieparken. Dit biedt gelegenheid voor uiteenlopende vormen van ondermijnende criminaliteit. De afgelopen jaren laten tal van voorbeelden zien van grensoverschrijdende, ondermijnende criminaliteit.

> ***Begin maart 2020 werd op de A7 bij Bad Nieuweschans een drugstransport onderschept. Daarbij werden 86 pakketten vol speed met een geschatte straatwaarde van €700.000 in beslag genomen. De organisatie achter het transport was ook bezig om 300 kilo cocaïne van Zuid-Amerika naar Australië te verschepen. Een van de betrokkenen had de Finse nationaliteit en was lid van motorclub Hells Angels.[28]***

Controle

Het grote oppervlak van Noord-Nederland in combinatie met de lange buitengrens heeft implicaties voor de mate van toezicht en controle. De lage bevolkingsdichtheid zorgt ervoor dat de politiebezetting relatief laag is ten opzichte van de omvang van de regio. Gemeenten kampen daarnaast met een gebrek aan capaciteit voor toezicht en handhaving. Hier komt bij dat het vertrouwen van onze inwoners in politici, overheid en instituties als rechters, politie en ambtenaren, lager is dan gemiddeld.[29] Dit biedt een voedingsbodem voor het ontstaan van vrijplaatsen, waarop overheden zicht en grip kwijtraken en criminelen hun gang kunnen gaan. Het Noorden kent bovendien de meeste krimpregio's in Nederland, waardoor de leefbaarheid onder druk komt te staan en sociale controle vermindert.

Motivatie

Tot slot kent Noord-Nederland een relatief lage sociaaleconomische positie met verhoudingsgewijs veel armoede en schuldenproblematiek. Economische ontwikkelingen, zoals de stikstofproblematiek, maken bepaalde sectoren bovendien kwetsbaar. Voor jongeren geldt daarnaast dat de verlokkingen van het 'snelle geld' in de drugscriminaliteit grote aantrekkingskracht op hen uitoefent.

23 Van der Torre, E. & Tops, P. (2022). Groningse praktijken. Een analyse van (de gemeentelijke aanpak van) ondermijning in de gemeente Groningen.
24 RIEC Noord-Nederland (2022). Regiospecifieke probleemanalyse. Oosterwolde: RIEC Noord-Nederland.
25 Natarajan, M. (Ed) (2011). Crime opportunity theories: Routine activity, rational choice and their variants. Farnham, UK: Ashgate Publishing Co.
26 Elffers, H. (2003). Regelovertredingen preventief of repressief aanpakken? Een discussie in termen van het Willen-Kunnen-Durven-model. In: F. Spierings, B. Peper, R. Pieterman, S. Karyotis, & A. Zijderveld (red.). Buurt en stad. Liber amicorum voor Wiebe de Jong. Rotterdam. Sambabal, 45-57.
27 Zie ook RIEC Noord-Nederland (2020). Position paper. Oosterwolde: RIEC Noord-Nederland.
28 www.rtvnoord.nl/nieuws/727951/a7-drugssmokkel-finse-hells-angel-de-cel-in, geraadpleegd op 15 februari 2023
29 Cuperus, R., Voogd, J. de. Atlas van afgehaakt Nederland - Over buitenstaanders en gevestigden. December 2021.

3.2 ACTUELE ONTWIKKELINGEN

De maatschappelijke ontwikkelingen van de laatste tijd lijken bovenstaande punten te versterken. Zo hebben de corona-maatregelen effect gehad op de capaciteit van gemeenten en politie voor de aanpak van ondermijning. We worden bovendien geconfronteerd met de toestroom van Oekraïense en andere vluchtelingen, hetgeen extra inzet vraagt en waarmee bovendien de kans op mensensmokkel en -handel lijkt toe te nemen.[30] Daar komt de krapte op de arbeidsmarkt bij. Verder lijkt het aannemelijk dat de voortdurende inspanningen om de drugsinvoer via de main ports (Rotterdam, Antwerpen en Schiphol) te bestrijden de aantrekkelijkheid van de havens in Noord-Nederland vergroten. Ten slotte lijkt ook de energietransitie kansen te bieden voor criminele inmenging, gelet op de omvangrijke budgetten die hiermee gemoeid zijn en de complexe regelgeving die hiermee gepaard gaat.

Op Prinsjesdag 2021 zijn voor 2022 en verder extra structurele middelen toegekend voor investeringen in een breed offensief tegen ondermijning, waaronder een regionale versterking van de aanpak ervan via de RIEC's. De focus ligt op de aanpak van de illegale drugsindustrie en de daarmee gepaard gaande ondermijnende effecten op de samenleving en het criminele verdienmodel. Daarnaast zijn via het programma Preventie met Gezag extra middelen beschikbaar gesteld met als doel te voorkomen dat jongeren en jongvolwassenen de (ondermijnende) criminaliteit in gaan of hier verder in afglijden. De aanpak is tweeledig; naast het bieden van kansen aan jongeren in kwetsbare wijken met behulp van o.a. sociale (gedrags-)interventies, opleiding en toeleiding naar werk, worden grenzen gesteld. De gemeenten Leeuwarden en Groningen hebben plannen ingediend voor het programma die in de komende jaren hun uitwerking moeten krijgen.

3.3 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Ons doel is dat Noord-Nederland minder aantrekkelijk wordt voor (internationale) georganiseerde ondermijnende criminaliteit. In de eerste plaats door uitvoering te geven aan de Veiligheidsagenda 2023-2026 (zie kader).

AFSPRAKEN VEILIGHEIDSAGENDA

De politie

1. Pakt criminele samenwerkingsverbanden aan van o.a. drugs, witwassen, illegale wapens en liquidaties, met in het resultaat aandacht voor de gekozen mix van verschillende soorten strafrechtelijke onderzoeken en de opgelegde straffen.
2. Pakt illegale wapenhandelaren en organisatoren van liquidaties aan, waardoor het bezit en gebruik van vuurwapens wordt teruggedrongen.
3. Maakt een fenomeenanalyse over vuurwapens en inventariseert subjecten en kiest met partners voor een gerichte afschrikking. De aanpak heeft een Europees en internationaal karakter.
4. Neemt in ondermijningszaken een financiële paragraaf op, conform de landelijk te ontwikkelen standaard.

Het aantal via de strafrechtelijke weg aangepakte criminele samenwerkingsverbanden (csv's) voor Noord-Nederland:

	2023	2024	2025	2026
Aantal criminele samenwerkingsverbanden	100	100	100	100

Beslagdoelstelling (in miljoenen €) voor Noord-Nederland:

	2023	2024	2025	2026
Beslagdoelstelling *(in miljoenen)*	8,83	9,29	9,76	10,22

Deze Veiligheidsagenda onderstreept ook dat een goede informatiepositie essentieel is voor de aanpak van ondermijning en dat de internationale samenwerking moet worden versterkt. In Noord-Nederland doen we er nog een schepje bovenop. Samenwerking en informatiepositie zijn voor ons namelijk de belangrijkste sleutelwoorden. Beide begrippen willen we verankeren in onze aanpak. Zodanig dat het beeld van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit in dit gebied scherp en actueel is (informatiepositie) en het handelen integraal (samenwerking).

30 Zie bijvoorbeeld www.volkskrant.nl/columns-opinie/pas-op-voor-uitbuiting-van-oekraiense-vluchtelingen~b4d69d44/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.bing.com%2F, geraadpleegd op 14 februari 2023

In Noord-Nederland bundelen de gemeenten, de politie en het OM hun krachten om (1) effectiever te zijn, (2) hun expertise te vergroten en (3) om samen nieuwe interventies uit te voeren. Uiteraard blijven we ook samenwerken met andere partners zoals de Belastingdienst, Noordelijke Provincies, UWV, NVWA en NLA. Wij doen dat onder meer op basis van het RIEC-convenant[31].

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

In Noord-Nederland willen we:

- ✓ **onze regio minder aantrekkelijk maken voor (internationale) georganiseerde criminaliteit;**
- ✓ **een goede informatiepositie en samenwerken verankeren in onze aanpak van ondermijning;**
- ✓ **onze krachten bundelen om effectiever te zijn, onze expertise te vergroten en samen nieuwe interventies uit te voeren.**
- ✓ **als RIEC-partners blijven werken onder het RIEC-convenant.**

Via het RIEC verband is sinds 2022 gewerkt aan een versterkingsplan met twee sporen: versterken van de uitvoeringscapaciteit van partners en voortzetting van de integrale aanpak op drie inhoudelijke thema's: havens, buitengebied en jonge aanwas. Overigens blijven we natuurlijk ook in RIEC-verband inzetten op de bestaande convenantthema's en handhavingsknelpunten.

In het RIEC convenant worden de volgende verschijningsvormen benoemd:

- mensenhandel en- smokkel[32],
- georganiseerde hennepteelt;
- fraude in de vastgoedsector;
- misbruik binnen de vastgoedsector;
- witwassen en daaraan gerelateerde vormen van financieel economische criminaliteit.

De Stuurgroep RIEC Noord-Nederland heeft daarnaast de volgende handhavingsknelpunten benoemd:

- Outlaw Motorclubs
- Vrijplaatsen
- Ongebruikelijk bezit/vermogen
- Prostitutiebranche
- Cannabisketen
- Cybercrime en Darkweb
- Synthetische drugs
- Jonge aanwas
- Netwerkfraude binnen zorgfraude

De Stuurgroep RIEC Noord-Nederland heeft 'Milieucriminaliteit' als regionale verschijningsvorm aangewezen.

3.4 HOE DENKEN WE DAT TE BEREIKEN?

Om de doelen te bereiken, richten wij ons in 2024-2027 op de pijlers die in RIEC-verband zijn bepaald, waarvan het versterken van de informatiepositie en het vergroten van bewustwording en weerbaarheid voor dit regionale beleidsplan relevant zijn. Voor de gemeenten komen deze punten samen binnen de lokale informatie overleggen (lio's) of casustafels. Inmiddels zijn verschillende gemeenten - al dan niet met ondersteuning van het RIEC - al begonnen met het opzetten van een dergelijk overleg. Deze activiteit wordt voortgezet.

Bestuurlijk ondersteuningsteam

Gemeenten lopen tegen hun grenzen aan als het gaat om uitvoeringscapaciteit ten behoeve van de aanpak van ondermijning.[33] Daarnaast is er de wens om een meer gelijkwaardige partner te zijn voor o.a. de politie en het OM. Ter versterking van gemeenten, wordt in 2023 op regionaal niveau een bestuurlijk ondersteuningsteam geformeerd. Dit team bevat expertise en is inzetbaar op de volgende aspecten die aansluiten bij wat in gezamenlijke normstelling op provinciaal niveau is/ wordt bepaald:

1. **De basis op orde:** aanjagen, ondersteunen en adviseren bij het vaststellen en uitvoeren van de Noordelijke provinciale normen voor de bestuurlijke aanpak van ondermijning en het op orde krijgen van het basisniveau bij gemeenten;
2. **Ondersteuning in de uitvoering:** Het vergroten van de slagkracht door expertise en capaciteit te bieden bij de uitvoering van interventieadviezen.

31 Convenant ten behoeve van Bestuurlijke en Geïntegreerde Aanpak Georganiseerde Criminaliteit, Bestrijding Handhavingsknelpunten en Bevordering Integriteitsbeoordelingen, RIEC Noord-Nederland, 15 augustus 2019.

32 Hieronder valt arbeidsuitbuiting, seksuele uitbuiting, criminele uitbuiting en gedwongen orgaanverwijdering.

33 RIEC Noord-Nederland (2022), Noordelijke weerbaarheid, een overkoepelende rapportage van 29 weerbaarheidsscans in Noord-Nederland, Oosterwolde: RIEC Noord-Nederland. p. 24

4. CYBERVEILIGHEID

4.1 AANLEIDING

De snelle digitalisering van de samenleving brengt, naast kansen, ook risico's met zich mee, waaronder cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit met een bijkomend gebrek aan cyberveiligheid. Momenteel zijn cyberaanvallen op ziekenhuizen, specifiek op het Universitair Medisch Centrum Groningen actueel[34]. Onze digitale veiligheid staat voortdurend onder druk.

Uit de Veiligheidsmonitor 2021 blijkt dat er inmiddels ongeveer net zo veel slachtoffers van online als van offline criminaliteit zijn[35 36]. Ook lijkt voor organisaties het gevaar van ransomware (gijzelsoftware) sterk te zijn toegenomen. Ondanks de inspanningen om de weerbaarheid te verhogen, is er sprake van "een scheefgroei tussen de toenemende dreiging en de ontwikkeling van de weerbaarheid."[37] Dit geldt ook voor onze inwoners. Zo zijn ouderen steeds vaker het slachtoffer van oplichters die uit zijn op pinpassen en bankgegevens, zogeheten bankhelpdeskfraude[38] .

4.2 ACTUELE ONTWIKKELINGEN

De toenemende digitalisering heeft consequenties voor de verhoudingen tussen burgers onderling en tussen burgers en overheid. Een steeds grotere afhankelijkheid van digitale processen maakt ons kwetsbaar. Dit kan grote gevolgen hebben en de impact op slachtoffers is net zo groot als bij traditionele criminaliteit[39]. Ook kan een incident of crisis in de digitale wereld tot grote ontwrichting in de fysiek ruimte leiden.

Op dit betrekkelijk nieuwe thema werken we al samen. Wel moeten we onze alertheid, kennis en kunde en weerbaarheid verder vergroten. De afgelopen jaren hebben we hier mooie stappen in gezet en dit zetten we voort via de cyberwegenkaart (zie Figuur 2).

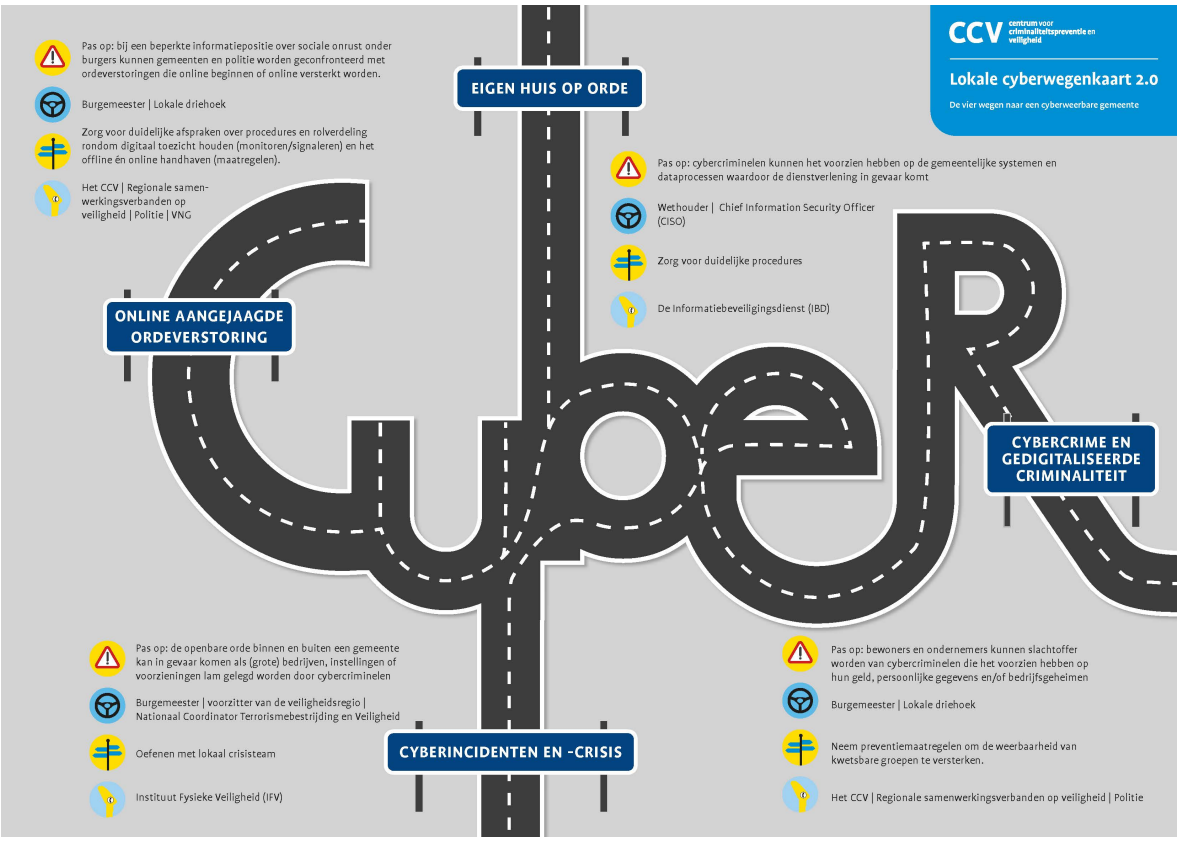

Figuur 2: Lokale cyberwegenkaart 2,0 CCV

34 https://nos.nl/artikel/2461833-pro-russische-ddos-aanvallers-hebben-het-gemunt-op-nederlandse-ziekenhuizen, geraadpleegd op 15 februari 2023
35 https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2022/veiligheidsmonitor-2021/5-online-criminaliteit#:~:text=In%202021%20is%2017%20procent,procent%20van%20overige%20online%20delicten
36 https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2022/veiligheidsmonitor-2021/4-traditionele-criminaliteit, geraadpleegd op 19 januari 2023
37 Cyberintelligence in 2018 Noord-Nederland. Politie-eenheid Noord-Nederland, DRIO, Afdeling Analyse & Onderzoek, 2019
38 https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2022/veiligheidsmonitor-2021?onepage=true#c-5--Online-criminaliteit, geraadpleegd op 16 februari 2023
39 https://www.bjutijdschriften.nl/tijdschrift/tijdschriftveiligheid/2022/3-4/TvV-D-23-00002, geraadpleegd op 15 februari 2023

4.3. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

In Noord-Nederland:

- ✓ **hebben wij de fenomenen (zoals cybercriminele jeugdnetwerken) en risico's van cyberveiligheid in onze eenheid goed in beeld;**
- ✓ **hebben wij een goed en passend aanbod aan informatieproducten op cyberveiligheid, die wij inzet-ten aan de hand van het cyberveiligheidbeeld;**
- ✓ **is de weerbaarheid van onze eigen organisaties en die van de kwetsbare doelgroepen (jeugd, ouderen, MKB) tegen cybercriminaliteit en internetfraude vergroot;**
- ✓ **is cyberveiligheid onderdeel van de diverse beleidsterreinen;**
- ✓ **zijn wij waakzaam en voorbereid op online aangejaagde ordeverstoringen;**
- ✓ **is iedere gemeente getraind en voorbereid op een cybercrisis;**
- ✓ **heeft cyberveiligheid permanente bestuurlijke aandacht en een vast bespreekpunt in de lokale driehoeken.**

Het doel voor 2027 is om cyberveiligheid als thema op diverse beleidsterreinen ingebed te hebben. Dat betekent dat waar het Sociaal Domein zich bezighoudt met het thema jeugd, het ook zal moeten nadenken over de digitale aspecten die hierop aansluiten. Projecten als het tegengaan van jonge aanwas, Hackshield[40] of Cyber24[41] kunnen hierbij een rol spelen. Waar de afdeling OOV dient als interne aanjager van cyberveiligheid binnen gemeenten, zal de praktische uitvoering hiervan niet per se bij OOV liggen. Een ander voorbeeld is het MKB, waarvoor in het Platform Veilig Ondernemen politie, justitie, gemeenten, brancheorganisaties en de ondernemers samen werken aan het oplossen van veiligheidsproblemen[42].

Sinds de vaststelling van de strategische agenda cyberveiligheid[43] werken we met de vier sporen van de Cyberwegenkaart. En deze zetten we voort, om daarmee te voorkomen dat onze inwoners, bedrijven, voorzieningen of overheden slachtoffer worden van cybercriminaliteit.

1. Eigen huis op orde

Organisaties zijn zelf verantwoordelijk voor het goed functioneren van de eigen digitale systemen informatievoorzieningen voor dienstverlening en bedrijfsvoering en de beveiliging van de informatie daarin. We werken binnen dit spoor aan bewustwording in eigen organisaties en positioneren de CISO's[44], ook in relatie tot crisisbeheersing. Samen met de CISO's zorgen we ervoor dat de informatiebeveiliging voldoet aan de wettelijke eisen.

2. Cyberincidenten en -crisis

Cyberincidenten en cybercrises die ontstaan bij bedrijven, instellingen en belangrijke voorzieningen binnen de gemeentegrenzen, kunnen een weerslag hebben op de (lokale) samenleving en kunnen uiteindelijk ook gevolgen hebben voor de openbare orde en veiligheid. Hierin vindt nauwe afstemming plaats met de Veiligheidsregio's. We kijken samen hoe we een crisis op kunnen pakken door zowel naar de digitale oorzaak als naar de fysieke gevolgen te kijken en in geval van incidenten of crises werken we volgens de GRIP-structuur. Het is belangrijk dat we voorbereid zijn op verschillende scenario's en dat doen we onder meer door cybercrisisoefeningen te houden bij de gemeenten, het OM, de politie en bij andere organisaties.

3. Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit

Gemeenten hebben een belangrijke rol in het weerbaar maken van de samenleving tegen cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Bijvoorbeeld door specifieke doelgroepen te benaderen met preventieve maatregelen. Denk aan kwetsbare groepen als jongeren, ouderen en het MKB. We agenderen het onderwerp cybercrime in de lokale driehoeken en gaan na welke stappen we kunnen zetten ter voorkoming en bestrijding van deze criminaliteit.

We werken toe naar een Citydeal[45] waar alle gemeenten in Noord-Nederland bij aan kunnen sluiten. Er zijn op drie locaties in Noord Nederland Living Labs Cyberweerbaarheid gestart[46], waarin het vergroten van de kennis over en versterking van de weerbaarheid tegen ransomware centraal staan. Er zijn cyberscans ontwikkeld waarmee ondernemers inzicht krijgen in de staat van hun cybersecurity. Dit kan onder de aandacht worden gebracht bij gemeentelijke afdelingen Economische Zaken. Uiteraard staat het gemeenten vrij hierin zelf keuzes in te maken.

40 https://hetccv.nl/onderwerpen/cybercrime/database-lokale-cyberpro-jecten/hackshield/#:~:text=Hackshield%20is%20een%20cybersecurity%20game,op%20hun%20(groot)ouders geraadpleegd op 15 februari 2023
41 https://hetccv.nl/onderwerpen/cybercrime/cyber24/, geraadpleegd op 15 februari 2023
42 https://hetccv.nl/onderwerpen/platform-veilig-ondernemen/pvo-noord-nederland/, geraadpleegd op 15 februari 2023
43 Strategische (meerjaren)agenda Cyberveiligheid RBPO NN 2021-2023, vastgesteld op 26 november 2021
44 De CISO (of security officer) heeft binnen de gemeente een onafhankelijke, toezichthoudende en adviserende rol over informatieveiligheid.
45 https://hetccv.nl/onderwerpen/cybercrime/city-deal-lokale-weerbaarheid-cybercrime/, geraadpleegd op 15 februari 2023
46 Te weten: Groningen, Sûdwest Fryslân en Coevorden

4. Online aangejaagde ordeverstoringen

We worden regelmatig geconfronteerd met ordeverstoringen die online beginnen of versterkt worden. Het is van belang dat gemeenten weten welke bestuurlijke instrumenten zij tot hun beschikking hebben voor toezicht en handhaven van de online wereld. Het signaleren, interveniëren, opsporen en vervolgen zal in de toekomst vaker een agendapunt zijn tijdens het driehoeksoverleg.

Naast wijkagenten zijn bij de politie sinds enkele jaren ook digitaal wijkagenten werkzaam. Het werkgebied van deze wijkagent is het internet. De politie beschikt daarbij over een team Open Source Intelligence, een team Openbare Orde Inlichtingen en een cybercrimeteam. In bepaalde gevallen kan de politie informatie in de lokale driehoek delen om een (dreigende) ordeverstoring aan te pakken. Ook het OM speelt hierin een belangrijke rol. Ook online content kan immers een strafbaar feit opleveren. Dit kan aanleiding zijn voor een huisbezoek, aanhouding en/of opsporingsonderzoek. BOA's, jongerenwerkers en wijkteams kunnen naast hun taken en verantwoordelijkheden in de openbare ruimte en op straat, hun werk ook online invullen door contact te leggen, signalen op te pakken en te delen.

Gemeenten zijn nog zoekende hoe zij online op moeten treden bij dreigende ordeverstoringen. De huidige wetgeving is geschreven met de fysieke wereld en de feitelijke gemeentegrenzen in gedachten[47]. Er worden vooral interventies op communicatief vlak toegepast zoals gebiedsverboden, noodverordeningen of een huisbezoek. Online is dit nog onontgonnen terrein.

> ***Illegale "meet-ups": Adolescente scooter bestuurders of (jong) volwassenen met getunede auto's komen graag in groepen bijeen. De organisatie van de bijeenkomsten gebeurt in gesloten groepen op Telegram, Whatsapp en Facebook e.d., waardoor het voor de overheid lastiger is preventief op te treden.[48]***

> ***Gedurende het festival Eurosonic plaatste een Noord-Nederlandse rapper op Tiktok een oproep om massaal naar de Grote Markt te komen voor een opname. Alhoewel de oproep openbaar is, blijft het bijna onmogelijk in te schatten hoeveel mensen er gehoor aan zullen geven. Dit kent natuurlijk gelijkenissen met Project-x en vormt nog altijd een uitdaging.***

4.4. HOE DENKEN WE DAT TE BEREIKEN?

De politie, het Openbaar Ministerie en de gemeenten dragen vanuit hun taakstellingen en bevoegdheden verantwoordelijkheid voor een integrale bijdrage aan de aanpak van cybercrime. Ter bevordering van deze aanpak werken zij samen onder het RIEC-convenant[49]. De Stuurgroep RIEC Noord-Nederland heeft cyberveiligheid onder het convenant als extra thema (handhavingsknelpunt) benoemd. Dit maakt het voor convenant-partners mogelijk, om bij (een vermoeden van) cybercrime op casusniveau of in het kader van fenomeenonderzoeken hierover informatie met elkaar uit te wisselen. Zoals bij het fenomeenonderzoek naar cybercriminele jeugdnetwerken en dat naar verwachting medio 2023 wordt afgerond. Dit biedt lokale veiligheidspartners zicht op en handvatten voor de integrale aanpak daarvan.

De komende periode wordt ingezet op:

1. **Verdere uitrol van activiteiten op de sporen van de Lokale Cyberwegenkaart**
   De komende vier jaar werken we aan de invulling van de hierboven genoemde Lokale Cyberwegenkaart door interne en externe, publieke en private samenwerking te stimuleren op het thema cyberveiligheid. Samenwerking tussen CISO's en ambtenaren OOV moedigen we aan, in het bijzonder bij het oefenen van een cybercrisis[50]. Verder wordt er ondersteuning gezocht voor Noord-Nederlandse gemeenten in de vorm van een Aanjager Cyberweerbaarheid. Deze persoon zal gemeenten ondersteunen in het thema Digitale Veiligheid, met name online criminaliteit/digitale weerbaarheid en online aangejaagde ordeverstoringen[51].

2. **Het realiseren van een goed en passend aanbod aan informatieproducten op cyberveiligheid,**
   Dit gebeurt in nauwe samenwerking tussen de politie, OM en andere partijen die over relevante data beschikken. We maken daarbij gebruik van voorbeelden uit het land. De database Citydeal Lokale Cyberweerbaarheid van het CCV is een voorbeeld van kennis en ervaring uit verschillende projecten uit heel Nederland die ook in Noord-Nederland ingezet kunnen worden.[52]

47 https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Midden-Nederland/Nieuws/Paginas/Burgemeester-van-Utrecht-mocht-geen-online-gebiedsverbod-opleggen.aspx, geraadpleegd 15 februari 2023
48 https://www.telegraaf.nl/nieuws/1404181937/ruim-120-boetes-uitgeschreven-bij-scootermeeting-in-groningen, geraadpleegd op 15 februari 2023
49 Convenant ten behoeve van Bestuurlijke en Geïntegreerde Aanpak Georganiseerde Criminaliteit, Bestrijding Handhavingsknelpunten en Bevordering Integriteitsbeoordelingen, RIEC Noord-Nederland, 15 augustus 2019.
50 Hiermee geven we invulling aan sporen 1 en 2 van de Cyberwegenkaart.
51 Hiermee geven we invulling aan sporen 3 en 4 van de Cyberwegenkaart.
52 https://hetccv.nl/onderwerpen/cybercrime/database-lokale-cyberprojecten/, geraadpleegd op 15 februari 2023.

3. Het verder versterken van bestuurlijke betrokkenheid op het gebied van cyberveiligheid

We streven ernaar permanente bestuurlijke aandacht te genereren voor dit veelzijdige en complexe thema. Cyberveiligheid is bij uitstek een domein overstijgend thema waarvoor de burgemeesters nodig zijn vanuit hun rol in de lokale driehoek. Dit geldt bijvoorbeeld voor de keuzes die we samen maken in de inzet van hiervoor benodigde kwantitatieve en kwalitatieve capaciteit bij de politie, het OM en de gemeenten. Ook het opzetten van samenwerkingsvormen en de vraagstukken rondom bestuurlijke inrichting daarvan horen hierbij.

AFSPRAKEN VEILIGHEIDSAGENDA

Cybercrime

De politie

1. Richt de aandacht primair op vier specifieke vormen van cybercriminaliteit; fraude met online handel, online fraude met betaalproducten, online voorschotfraude en online identiteitsfraude, maar kan deze in afstemming met het OM aanpassen als de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven.

2. Opsporingscapaciteit daar inzet waar het maatschappelijk effect het grootst is, door opsporen en vervolgen, verstoren of tegengaan.

3. Maakt onderscheid in nationale en internationale onderzoeken.
   Registreert het aantal slachtoffers.
   Onderzoekt welke alternatieve interventies of verstoringsacties kunnen worden uitgevoerd en hoe zij andere (hulp)organisaties kan ondersteunen bij het voorkomen van downloaden van kinderpornografische beelden.

4. Registreert het aantal slachtoffers.

5. Onderzoekt welke alternatieve interventies of verstoringsacties kunnen worden uitgevoerd en hoe zij andere (hulp)organisaties kan ondersteunen bij het vooromen van downloaden van kinderpornografische beelden.

Verwacht wordt dat vanaf 2024 de versterkingen in de organisatie van het OM en de politie vrucht gaan afwerpen. Daarom stijgt de ambitie stapsgewijs en dat maakt een intensivering van de aandacht voor cybercrime bij de politie en het OM nodig en noodzakelijk.

Voor Noord-Nederland betekent dit:

	2023	2024	2025	2026
Cybercrime reguliere onderzoeken	27	31	35	39

Gedigitaliseerde criminaliteit

De aandacht wordt primair gericht op vier specifieke vormen van gedigitaliseerde criminaliteit. Het gaat om fraude met online handel, online fraude met betaalproducten, online voorschotfraude en online identiteits-fraude.

Voor Noord-Nederland betekent dit:

	2023	2024	2025	2026
Gedigitaliseerde criminaliteit reguliere onderzoeken	193	215	237	259

5. VEILIGHEID EN ZORG

5.1 AANLEIDING

In de afgelopen jaren zien we dat bij een grote groep mensen die met het strafrecht in aanraking komt, sprake blijkt te zijn van problemen op meerdere leefgebieden (multi-problematiek).[53] Vaker dan anderen hebben zij financiële of psychische problemen, een (licht) verstandelijke beperking, of een combinatie daarvan. Deze groep komt regelmatig terug in de (jeugd)strafrechtketen. Een betere samenwerking in het zorg- en veiligheidsdomein helpt de (kwetsbare) inwoner en heeft een positief maatschappelijk en financieel effect (betere kwaliteit van leven en minder overlast en veiligheidsproblemen). Bij casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid is een domein overstijgende aanpak nodig. Het gaat steeds om verschillende zorg- en veiligheidsvraagstukken in één casus die veel inzet en zorg van professionals vergen. De verbinding tussen beide domeinen zorgt voor een optimale balans tussen preventie, zorg en repressie.

De benodigde domein overstijgende aanpak is momenteel vaak een ingewikkelde keten- of netwerksamenwerking in een complex speelveld met diverse zorg- en veiligheidspartners. In Noord-Nederland is dit binnen de drie provincies niet op eenzelfde wijze georganiseerd. In verschillende snelheden wordt gewerkt aan landelijke en regionale doelstellingen. De Zorg- en Veiligheidshuizen spelen een belangrijke rol bij het leggen van de verbinding aangezien zij de samenwerking tussen de betrokken zorg- en veiligheidspartners ondersteunen.

5.2 ACTUELE ONTWIKKELINGEN

In de afgelopen jaren zijn de gemeenten in Noord-Nederland aan de slag gegaan met het verbinden van beide domeinen, o.a. door te investeren in bestaande structuren zoals het Zorg- en Veiligheidshuis, maar ook door het opzetten van nieuwe overlegvormen zoals het Tactisch veiligheidsoverleg en een bestuurlijk overleg zorg en veiligheid. Dit ook naar voorbeeld van andere regio's en gemeenten. In de meeste gemeenten is inmiddels ervaring opgedaan met het werken met multi-problematiek. Binnen de thema's in het regionaal beleidsplan is aandacht voor de verbinding tussen het zorg- en veiligheidsdomein, specifiek voor kwetsbare doelgroepen zoals jeugdigen, inwoners met een (licht) verstandelijke beperking en personen met onbegrepen gedrag.

De (regionale) partners in het zorg en veiligheidsdomein werken met steeds meer gemeenten volgens een vergelijkbare werkwijze bij dit soort casuïstiek, waarbij rekening wordt gehouden met lokale verschillen in aanpak. Het betreft het in Fryslân ontwikkelde op- en afschalingsmodel Aanpak Voorkomen Escalatie AVE[54 55]. In Noord-Nederland wordt slechts door enkelen gemeenten met dit model gewerkt, hierdoor is op- en afschaling van complexe casuïstiek onnodig ingewikkeld en stagneert regelmatig, waardoor capaciteit niet efficiënt benut wordt. Wij willen dit AVE-model – dat landelijk wordt uitgerold - verder invoeren in Noord-Nederland en hierin gezamenlijk optrekken. De Zorg- en Veiligheidshuizen ondersteunen hierbij.

Mensenhandel

Binnen het thema Veiligheid en Zorg gaat specifieke aandacht uit naar de aanpak van mensenhandel dat ook als afzonderlijk thema is opgenomen in de landelijke veiligheidsagenda. Onder mensenhandel valt seksuele-, criminele-, en arbeidsuitbuiting, maar ook gedwongen orgaanverwijdering. Als het gaat om criminele uitbuiting gaat speciale aandacht uit naar jongeren die de criminaliteit worden ingezogen. In de Veiligheidsagenda is bepaald dat een gezamenlijke, langdurige en sluitende aanpak op mensenhandel nodig is. Er zijn concrete doelstellingen geformuleerd om de ambitie in de aanpak te realiseren.

"Een betere samenwerking in het zorg- en veiligheidsdomein helpt de (kwetsbare) inwoner en heeft een positief maatschappelijk en financieel effect"

53 https://www.om.nl/actueel/nieuws/2022/04/04/multiprobleemverdachten-verder-in-beeld, geraadpleegd op 15 februari 2023
54 https://www.movisie.nl/tool/ave-aanpak-voorkoming-escalatie-huishoudens-oplopende-problematiek, geraadpleegd op 15 februari 2023
55 Dit AVE-model is een praktisch kader voor domein overstijgend samenwerken dat duidelijkheid geeft over aanspreekpunten, coördinatie en opschaling van complexe casuïstiek.

AFSPRAKEN VEILIGHEIDSAGENDA

De politie

1. Ontwikkelt een online opsporingsstrategie voor het signaleren, voorkomen en opsporen van online uitbuiting en zorgt voor landelijke coördinatie en het centraal signaleren en interveniëren.
2. Versterkt de samenwerking met partners op signaleren van online uitbuiting, door te spreken met leveranciers van online platformen en partners te stimuleren in het delen van signalen.
3. Draagt bij aan meer bewustwording bij burgers door te wijzen op de gevaren van online uitbuiting.
4. Maakt afspraken over het gebruik van eenduidige meldformulieren, ter bevordering van de kwaliteit en zodat slachtoffers zich bij één (landelijk) loket kunnen melden.
5. Ontwikkelt een eenheidsoverstijgende prioriteringsstrategie en gaat eenheidsoverstijgend werken.
6. Voert 14 eenheidsoverstijgende strafrechtelijke onderzoeken per jaar.
7. Ontwikkelt een dynamisch internationaal fenomeenbeeld.
8. Stelt o.b.v. het fenomeenbeeld een internationaal programma op met gerichte interventie, in samenwerking met internationale partners en liasion officers.

Voor Noord-Nederland betekent dit:

	2023	2024	2025	2026
Aantal verdachten mensenhandel	23	23	23	23

Online seksueel kindermisbruik

De landelijke afspraken zijn niet verdeeld over de regionale eenheden.

Landelijk betekent dit:

	2023	2024	2025	2026
Vervaardigers en misbruikers (w.o. internationaal)	130	130	130	130
Keyplayers en netwerken (w.o. internationaal)	20	20	20	20
Bezitters/verspreiders/downloaders				
Totaal	600	600	600	600

Het thema mensenhandel staat inmiddels ook hoog op de agenda van Noord-Nederlandse gemeenten. Het eind 2018 gestarte landelijke programma ‘Samen tegen mensenhandel’ en de in dat kader aangestelde ketenregisseurs Mensenhandel, hebben daar een belangrijke rol in gespeeld. De samenwerking is verbeterd, maar vraagt veel onder meer vanwege de veelheid aan partners die erbij betrokken is. ‘Samen tegen mensenhandel’ wordt in 2023 voortgezet en herijkt. Met de uitkomsten bepalen we waar de aandacht voor de periode daarna naar moet uitgaan.

5.3. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Het doel is om een effectieve verbinding te realiseren tussen het zorg- en veiligheidsdomein. Dit kan onder andere door interventiemogelijkheden gezamenlijk af te stemmen. Specifiek voor het thema mensenhandel willen wij die verbinding realiseren door:

- Het verder op orde brengen en vervolgens onderhouden van het basisniveau. Onderdeel van deze basis is een duidelijke en geborgde aanpak die in de regio is verankerd;
- slimmer) samen te werken, waar mogelijk in een samenwerkingscoalitie op Noord-Nederlands niveau;
- verdere verbinding tussen domeinen;
- het hebben en behouden van een goede informatiepositie.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

In Noord-Nederland willen we:

- ✓ **Een effectieve verbinding tussen het zorg- en veiligheidsdomein, o.a. door interventiemogelijkheden gezamenlijk af te stemmen.**
- ✓ **Het basisniveau in de aanpak op orde brengen en onderhouden, die duidelijk en geborgd is.**
- ✓ **(Slimmer) samenwerken op Noord-Nederlands niveau.**
- ✓ **De domeinen verder verbinden.**
- ✓ **Een goede informatiepositie hebben en houden.**
- ✓ **Een monitor mensenhandel ontwikkelen om onze gezamenlijke inspanningen te volgen**

5.4 HOE DENKEN WE DAT TE BEREIKEN?

Door in beleidsstukken dwarsverbanden te leggen tussen de verschillende domeinen, wordt de regionale aanpak geborgd en is deze kenbaar voor betrokken ketenpartners.

- (Slimmer) samenwerken betekent gebruik maken van bestaande overlegvormen en structuren en/of bestaande instrumenten actualiseren. Met name op het bestuurlijke niveau is dit een uitdaging. Daarom onderzoeken wij de mogelijkheden om een (lokale) overlegvorm te realiseren waar onderwerpen die zowel het zorg- als veiligheidsdomein raken centraal staan en waarbij bestuurders uit beide domeinen in vertegenwoordigd zijn.
- Als het gaat om multi-problematiek wordt voor het leggen van verbinding gebruikgemaakt van het AVE-model. Dit AVE-model is een praktisch kader voor domein overstijgend samenwerken die duidelijkheid geeft over aanspreekpunten, coördinatie en opschaling van complexe casuïstiek. In een groot deel van Noord-Nederland wordt er al mee gewerkt en de ervaringen zijn positief. Wij willen dit AVE-model – dat landelijk wordt uitgerold - verder uitrollen in de regio Noord en hier op regionaal niveau gezamenlijk in optrekken.
- We investeren in gezamenlijke scholing en het uitwisselen van kennis, expertise en instrumentarium om een verdere verbinding te leggen tussen de verschillende ketenpartners en tussen de domeinen.
- We elimineren drempels tussen de domeinen door prioritering en het creëren van bewustzijn.
- We volgen en sluiten aan bij landelijke ontwikkelingen in gegevensdeling voor een goede informatiepositie.

De Zorg- en Veiligheidshuizen bieden ondersteuning bij het bereiken van de beschreven doelen.

Het doel is om een effectieve verbinding te realiseren tussen het zorg- en veiligheidsdomein. Dit kan onder andere door interventiemogelijkheden gezamenlijk af te stemmen.

6. TOELICHTING OP DE VERDELING VAN DE POLITIESTERKTE

6.1 INLEIDING

Conform artikel 39 van de Politiewet legt het Regionaal Beleidsplan vast hoe de politiesterkte die beschikbaar is voor de eenheid wordt verdeeld over de organisatorische onderdelen. Daarbij wordt ook de sterkte voor wijkagenten vastgelegd. Bedoeld is de planmatig beoogde verdeling van de sterkte. In het beheer van de Nationale Politie wordt dit aangeduid met de term formatie. De formatie is het vertrekpunt voor sturing op de feitelijk te realiseren personele bezetting. In de formatie maakt de politie onderscheid tussen de volgende sterktesoorten:

- **Operationele Sterkte (exclusief aspiranten).** Dit betreft volledige opgeleide medewerkers zoals agenten, rechercheurs, centralisten op de meldkamer, medewerkers Intake en Service en informatiespecialisten.
- **Operationele Sterkte (aspiranten).** Dit betreft de politiemedewerkers die nog in opleiding zijn. Aspiranten zijn gedurende de opleidingsfase beperkt inzetbaar binnen de eenheid.
- **Niet-operationele Sterkte.** Dit betreft politiemedewerkers met ondersteunende taken, zoals juristen, beleidsadviseurs en administratief medewerkers.

6.2 VERDELING FORMATIE OVER DE HOOFD-ONDERDELEN IN NOORD-NEDERLAND

In de vorige beleidsperiode (2020-2023) is de operationele formatie van onze eenheid met 101 fte toegenomen. Deze groei kwam voornamelijk voort uit de Regeerakkoordgelden[56] (86 fte). Deze middelen waren gericht op de wijk, zware criminaliteit en digitale expertise. Daarnaast ontving de eenheid financiering uit de Miljoenennota 2018[57], voor uitbreiding van team van korpscheftaken en voor het beslaghuis. Hiermee kreeg de eenheid een flinke versterking voor operationele functies. Onder aan de streep heeft dit de omvang van de formatie niet beïnvloed.

Dit heeft te maken met de landelijk afspraak om de formatie van de aspiranten te verminderen als de sterkte van de politie wordt vergroot: de formatie van studenten wordt ingeruild voor volledig inzetbare medewerkers[58]. Zodoende profiteren de eenheden van meer inzetbare capaciteit.

Ook in deze periode (2024-2027) zal de operationele formatie van de eenheid Noord-Nederland worden verhoogd. Zo zal naar aanleiding van de motie Hermans[59] de formatie in totaal met 63 fte worden verhoogd. De uitbreiding zal in 2024 en 2025 worden gerealiseerd. Ook hierbij is sprake van omzetting van aspirantenformatie naar volledig opgeleide formatie, waardoor de totale omvang van de operationele formatie niet wijzigt.

Deze extra formatie wordt in het formatieplan zichtbaar gemaakt door fte toe te delen aan werkzaamheden voor de GGP en Opsporing, conform de bedoeling van de motie.

We willen de extra formatie in Noord-Nederland verdelen over drie hoofdrichtingen:

- Ontlasten van de basisteams door extra capaciteit te besteden aan het opleiden en begelei-den van het groot aantal nieuwe studenten die na twee jaar opleiding in de praktijk (veelal basisteams) van startbekwaam naar vakbekwaam gemaakt moeten worden;
- Versterken van de eerstelijns-opsporing van veelvoorkomende criminaliteit in de basisteams;
- Capaciteit toevoegen aan de flexteams van Drenthe, Fryslân en Groningen op basis van de in 2012 gemaakte afspraken over onderlinge sterkteverdeling. Het flexteam wordt probleem-gericht ingezet ter ondersteuning van het basisteam of de districtsrecherche en ter versterking van de lokale aanpak van veiligheidsproblemen.

56 https://open.overheid.nl/documenten/ronl-20f5fe94-8f10-4370-8488-8d3ba568bb4c/pdf, geraadpleegd op 16 februari 2023
57 https://archief.rijksbegroting.nl/2018/voorbereiding/miljoenennota, geraadpleegd op 16 februari 2023
58 De formatieplaatsen voor aspiranten worden overgeheveld naar het Politie Diensten Centrum (PDC). Het PDC verzorgt de opleiding van aspiranten. Dit zegt overigens niets over het aantal aspiranten dat de eenheid feitelijk in elke periode krijgt om te voorzien in de personele vervangingsvraag.
59 https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34843-50.html, geraadpleegd op 15 februari 2023

Tot slot wordt ter ontlasting van het werk in de basisteams een deel van de extra formatie gebruikt voor een tweetal ondersteunende processen. Het eerste betreft de aanpak kindermishandeling, uitgevoerd door de Frontoffice Kindermishandeling. Uit een evaluatie is gebleken dat de frontoffice een belangrijke toegevoegde waarde heeft in de kwaliteit van en integrale samenwerking bij de aanpak van kindermishandeling, in het creëren van overzicht en inzicht en het ondersteunen van de basisteams. Het tweede betreft de inzet van operationele technische ondersteuning. Hier is veel vraag naar vanuit de basisteams, met als doel om de veelvoorkomende criminaliteit snel en effectief te kunnen bestrijden en de pakkans en heterdaadkracht te bevorderen.

Door een deel van de extra formatie te gebruiken voor het formaliseren van deze bestaande en bewezen expertise hoeft er geen sprake te zijn van mogelijke afroming in de basisteams.

Bij het regeerakkoord van het Kabinet Rutte IV zijn middelen vrijgemaakt voor het waarborgen van de continuïteit in bezetting van de 24-uursfunctie in de regionale operationele centra. In meerdere rapporten van onder andere de Inspectie van J&V en onderzoek van PwC (onderzoek personele en materiele lasten 2021-2025) is de aanleiding voor deze ophoging onderbouwd.

Uit de beschikbare financiële middelen uit dit regeerakkoord heeft de eenheid Noord-Nederland het verzoek ingediend bij de directie Financiën&Control om de formatie met 5,2 fte Generalist Meldkamer en 6 fte Senior Meldkamer op te hogen. De ophoging van de formatie zal uiterlijk in Q4 van 2023 zichtbaar zijn in de formatieoverzichten van de eenheid Noord-Nederland.

Noord-Nederland had in de vorige beleidsperiode te maken met een overbezetting in vooral de basisteams. Bij de start van deze nieuwe beleidsperiode kunnen we nu constateren dat deze is afgebouwd naar de beoogde formatie.

De verdeling van de formatie van Noord-Nederland wordt weergegeven in bijlage 2A en 2B.

Met de inzet van operationele technische ondersteuning kunnen we veelvoorkomende criminaliteit snel en effectief bestrijden en de pakkans op heterdaadkracht bevorderen.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1. LIJST VAN AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN

AVE-MODEL
Integrale Aanpak ter Voorkoming van Escalatie bij huishoudens met oplopende problematiek[60]

BOA
Buitengewoon Opsporingsambtenaar

CCV
Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid

CISO
Chief Information Security Officer

DDoS-aanval
Distributed denial of service. Ofwel: Gedistribueerde netwerkaanval. Bij dit type aanval wordt gebruikgemaakt van de specifieke capaciteitslimieten op netwerk-bronnen, zoals de infrastructuur die de website van een bedrijf faciliteert. Tijdens de DDoS-aanval worden er zoveel aanvragen naar de aangevallen website ver-zonden dat deze de toestroom niet meer aankan en niet meer goed functioneert[61].

GGP
Gebiedsgebonden politiewerk. Manier van werken van de politie, waarbij deze is ingebed in de samenleving. Kernbegrippen zijn: dichtbij georganiseerd, kennen en gekend worden, werken aan een breed scala van veiligheidsproblemen, zowel re-actief, preventief als proactief optreden, samenwerking met uiteenlopende andere partijen en betrokkenheid van burgers[62]

MKB
Midden- en Kleinbedrijf

NCTV
Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid. Een instantie binnen het Ministerie van Justitie en Veiligheid die Nederland helpt te beschermen tegen bedreigingen die de maatschappij kunnen ontwrichten[63]

NLA
Nederlandse Arbeidsinspectie

NVWA
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

OM
Openbaar Ministerie

OOV
Openbare Orde en Veiligheid

PDC
Politie Diensten Centrum (politie)

RBPO
Regionaal Bestuurlijk Politie Overleg (Noord-Nederland). Het periodieke overleg van de voorzitters van de gezagsdriehoeken, cq. de burgemeesters, de regioburgemeester, de hoofdofficier van Justitie en de politiechef van de eenheid Noord-Nederland, conform artikel 41a van de Politiewet[64]

RIEC
Regionaal Informatie en Expertise Centrum

RUG
RijksUniversiteit Groningen

UWV
Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen

60 https://vng.nl/sites/default/files/publicaties/2015/20150217-ave-aanpak-voorkoming-escalatie-2def.pdf, geraadpleegd op 16 februari 2023.
61 https://www.kaspersky.nl/resource-center/threats/ddos-attacks, geraadpleegd op 16 februari 2023
62 Ontwikkelagenda GGP – Podium voor goed politiewerk, Politie, 2018
63 https://www.nctv.nl/organisatie, geraadpleegd op 16 februari 2023
64 https://maxius.nl/politiewet-2012/artikel41a, geraadpleegd op 15 februari 2023

BIJLAGE 2A.

VERDELING FORMATIE OVER DE HOOFDONDERDELEN

FORMATIE IN FTE VANAF 2023[65]	OS VO	OS ASP	NOS	TOTAAL
Districten				
basisteams	1837,9	354,8	30,8	2223,5
flexteam	45,0	0,0	0,0	45,0
districtsrecherche	263,0	0,0	0,0	263,0
ZSM	31,5	0,0	0,0	31,5
leiding en secretariaat	6,0	0,0	3,0	9,8
totaal districten	**2183,4**	**354,8**	**34,6**	**2572,8**
Dienst Regionaal Operationeel Centrum				
meldkamer politie	73,7	0,0	0,0	73,7
leiding en secretariaat	1,0	0,0	1,0	2,0
totaal dienst	**74,7**	**0,0**	**1,0**	**75,7**
Dienst Regionale Recherche				
generieke opsporing	98,0	0,0	0,0	98,0
thematische opsporing	145,9	0,0	0,0	145,9
vreemdelingenpolitie	218,8	0,0	1,0	219,8
opsporingsondersteuning	226,5	0,0	0,0	226,5
leiding en secretariaat	2,0	0,0	1,0	3,0
totaal dienst	**691,2**	**0,0**	**2,0**	**693,2**
Dienst Regionale Informatieorganisatie				
informatieknooppunten	69,5	0,0	0,0	69,5
analyse en onderzoek	37,0	0,0	0,0	37,0
inwinning	46,0	0,0	0,0	46,0
regionale informatie	83,8	0,0	0,0	83,8
RID-WIV	16,0	0,0	0,0	16,0
Business Intelligence en Kwaliteit	2,0	0,0	5,0	7,0
leiding en secretariaat	2,0	0,0	1,0	3,0
totaal dienst	**256,3**	**0,0**	**6,0**	**262,3**
Dienst Regionale Operationele Samenwerking				
Regionale Conflict en Crisisbeheersing	66,8	0,0	0,0	66,8
infrastructuur	115,2	0,0	0,0	115,2
regionaal servicecentrum	76.8	0,0	0,0	76,8
arrestantentaken	144,0	0,0	0,0	144,0
Regionale Coördinatietaken	51,7	0,0	0,5	52,2
leiding en secretariaat	2,0	0,0	1,0	3,0
totaal dienst	**456,5**	**0,0**	**1,5**	**458,0**

65 Peildatum 1 februari 2023

FORMATIE IN FTE VANAF 2023[65]	OS VO	OS ASP	NOS	TOTAAL
Dienst Regionale Bedrijfsvoering				
planning en capaciteitsmanagement	0,0	0,0	40,0	40,0
leiding	0,0	0,0	0,0	0,0
totaal dienst	0,0	0,0	**40,0**	**40,0**
Staf				
politieprofessie	14,0	0,0	5,8	19,8
control	0,0	0,0	15,5	15,5
bestuursondersteuning	14,7	0,0	22,2	36,9
veiligheid, integriteit en klachten	13,0	0,0	6,9	19,9
communicatie	0,0	0,0	17,0	17,0
leiding	1,0	0,0	0,0	1,0
totaal staf	**42,7**	**0,0**	**67,4**	**110,1**
Regioleiding				
totaal leiding	4,0	0,0	0,0	4,0
Totaal regionale eenheid	**3708,7**	**354,8**	**152,5**	**4216,0**

Politie, 2023

OS = formatie voor operationele taken,
NOS = formatie voor niet-operationele taken (secretariaat)
VO = formatie voor volledig opgeleide medewerkers,
ASP = formatie voor aspiranten (nog in opleiding)

BIJLAGE 2B.

VERDELING FORMATIE OVER DE BASISTEAMS

FORMATIE IN FTE VANAF 2023[66]	OS VO	OS ASP	NOS	TOTAAL	WV WIJK
A1 Noordwest Fryslân	82,4	15,5	1,9	99,8	14,0
A2 Noordoost Fryslân	132,5	25,5	1,9	159,9	25,5
A3 Oost Fryslân	80,7	14,5	2,0	97,2	17,0
A4 Zuidoost Fryslân	99,1	19,0	2,0	120,1	21,5
A5 Sneek	142,3	26,5	2,0	170,8	29,0
A6 Leeuwarden	164,5	32,9	2,0	199,4	27,0
Totaal District Fryslân	**701,5**	**133,9**	**11,7**	**847,2**	**134,0**
B1 Westerkwartier	63,7	12,0	2,0	77,7	13,0
B2 Ommelanden Noord	111,2	21,0	2,0	134,2	20,0
B3 Ommelanden Oost	101,4	18,5	2,0	121,9	20,0
B4 Ommelanden Midden	97,4	18,0	2,0	117,4	20,0
B5 Groningen Zuid	91,5	18,0	1,0	110,5	16,5
B6 Groningen Centrum	109,2	21,9	3,0	134,1	11,5
B7 Groningen Noord	112,2	21,0	1,0	134,2	20,5
Totaal District Groningen	**686,6**	**130,4**	**13,0**	**830,0**	**121,5**
C1 Noord Drenthe	139,4	27,0	2,0	168,4	32,0
C2 Zuidoost Drenthe	157,1	31,5	2,0	190,6	34,0
C3 Zuidwest Drenthe	153,3	30,0	2,0	185,3	33,5
Totaal District Drenthe	**449,8**	**88,5**	**6,0**	**544,3**	**99,5**

Politie, 2023

OS = formatie voor operationele taken,
NOS = formatie voor niet-operationele taken (secretariaat)
VO = formatie voor volledig opgeleide medewerkers,
ASP = formatie voor aspiranten (nog in opleiding)
WV WIJK = formatie voor wijkagent binnen totale formatie

66 Peildatum 1 februari 2023

BIJLAGE 3.
KAART VAN HET GEBIED